

Opinia rzeczniczki generalnej Trybunału

Laili Mediny

w sprawie C-449/25 | Serviciul pentru Imigrări al județului Bihor (Cywilny związek partnerski)

Komunikat prasowy nr 129/26

Luksemburg, 17 września 2026 r.

Rzeczniczka generalna Laila Medina: sam fakt korzystania ze swobody przemieszczania się, bez ustanowienia efektywnego pobytu w innym państwie członkowskim, nie wystarcza do powstania pochodnego prawa pobytu na mocy prawa Unii dla partnera obywatela Unii będącego obywatelem państwa trzeciego

Odmowa przyznania pochodnego prawa pobytu przez państwo członkowskie wykracza poza zakres przepisów prawa Unii Europejskiej dotyczących obywatelstwa, jeżeli obywatel Unii nigdy nie mieszkał w państwie członkowskim, w którym zawarto związek cywilny oraz jeżeli nie istnieje stosunek zależności z partnerem będącym obywatelem państwa trzeciego

W 2024 r. obywatelka Rumunii udała się do Włoch wyłącznie w celu zawarcia związku cywilnego ze swoją brytyjską partnerką. Obywatelka Rumunii wkrótce potem powróciła do Rumunii. W tym czasie obie przebywały odpowiednio w Rumunii i Australii, a żadna z nich nie posiadała miejsca pobytu we Włoszech. Sześć miesięcy później, w 2025 r., jej partnerka, obywatelka brytyjska, przybyła do Rumunii, aby tam zamieszkać. Około trzy miesiące po przybyciu złożyła wniosek o przedłużenie prawa pobytu czasowego w Rumunii w celu łączenia rodzin. Wniosek ten został oddalony na tej podstawie, że prawo rumuńskie nie uznaje związków cywilnych między osobami tej samej płci oraz że obywatelka brytyjska nie spełniała warunków określonych w rumuńskich przepisach dotyczących łączenia rodzin¹. Kobieta zaskarżyła decyzję nakazującą powrót przed sądem odsyłającym, czyli sądem apelacyjnym w Oradei (Rumunia). Sąd ten zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy art. 21 ust. 1 TFUE stoi na przeszkodzie temu, by Rumunia odmówiła przyznania prawa pobytu obywatelowi państwa trzeciego, z którym obywatel Unii zawarł związek cywilny na mocy prawa innego państwa członkowskiego, w którym żadne z nich nie miało miejsca pobytu, na tej podstawie, że prawo rumuńskie nie uznaje cywilnych związków partnerskich między osobami tej samej płci.

W swojej opinii przedstawionej dzisiaj **rzeczniczka generalna L. Medina zaproponowała, aby Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że rozpatrywana sytuacja nie wchodzi w zakres przepisów Traktatu dotyczących obywatelstwa, a mianowicie art. 20 i art. 21 ust. 1 TFUE.**

W odniesieniu do art. 21 ust. 1 TFUE rzeczniczka generalna przypomniła, że **przepis ten przyznaje obywatelom UE prawo do swobodnego przemieszczania się** oraz że **każde prawo pobytu członka rodziny będącego obywatelem państwa trzeciego wynika z tej swobody**. Rzeczniczka generalna podkreśliła również, że okoliczności faktyczne sprawy stanowią sytuację, w której obywatel Unii, po skorzystaniu z prawa do swobodnego przemieszczania się, powraca do państwa członkowskiego, którego jest obywatelem, i zamierza powołać się na te prawa w celu uzyskania prawa pobytu dla partnera będącego obywatelem państwa trzeciego (sytuacja polegająca na dokonaniu „**manewru powrotu**”). Mimo że **dyrektywa 2004/38 nie obejmuje sytuacji takich jak „manewr powrotu”**, warunki przyznania pochodnego prawa pobytu w przyjmującym państwie członkowskim obywatelowi państwa trzeciego, który jest członkiem rodziny obywatela Unii, **powinny mieć zastosowanie w drodze analogii**, biorąc pod uwagę, że w obu przypadkach to obywatel Unii skorzystał z prawa do swobodnego przemieszczania się i jest osobą odniesienia, w stosunku do takiego pochodnego

prawa pobytu.

Aby na mocy prawa UE powstało pochodne prawo pobytu w sytuacji dokonania „manewru powrotu”, muszą być spełnione łącznie dwa warunki. Po pierwsze, obywatel Unii musi ustanowić efektywny pobyt w innym państwie członkowskim zgodnie z warunkami określonymi w art. 7 lub art. 16 dyrektywy 2004/38. Po drugie, w trakcie tego efektywnego pobytu musi dojść do rozwinięcia lub umocnienia życia rodzinnego.

W niniejszej sprawie, ponieważ obywatelka Rumunii nie ustanowiła efektywnego pobytu we Włoszech – państwie członkowskim, w którym zawarła związek cywilny z obywatelką brytyjską – a udała się do Włoch wyłącznie w celu zawarcia związku cywilnego, po czym natychmiast powróciła do Rumunii, **wymóg ustanowienia „efektywnego pobytu” określony w art. 7 i 16 dyrektywy 2004/38 nie został spełniony.**

Ponadto we Włoszech nie doszło do rozwinięcia ani umocnienia życia rodzinnego w rozumieniu wyroku O. i B². W chwili zawarcia związku cywilnego obywatelka rumuńska miała miejsce zamieszkania w Rumunii, a jej partnerka w Australii, po czym przybyła do Rumunii dopiero około sześć miesięcy później. W związku z tym w żadnym momencie nie prowadziły we Włoszech wspólnego życia rodzinnego. Dlatego też **drugi warunek kumulatywny również nie został spełniony.** Chociaż zawarcie związku cywilnego jest czynnością o znaczeniu prawnym, nie jest ono równoznaczne z prowadzeniem życia rodzinnego w przyjmującym państwie członkowskim.

W odniesieniu do art. 20 TFUE rzeczniczka generalna zauważyła, że **między obywatelką rumuńską a jej partnerką nie istnieje żaden stosunek zależności uznany w orzecznictwie Trybunału.** Próg ustanowiony w tym orzecznictwie³, zgodnie z którym odmowa prawa pobytu zmusiłaby obywatela Unii do opuszczenia terytorium Unii jako całości, nie został spełniony w niniejszej sprawie.

Rzeczniczka generalna stwierdziła zatem, że **Karta praw podstawowych nie ma zastosowania w tej sprawie**, ponieważ sytuacja ta wykracza poza zakres prawa Unii; wszelka ochrona prawa skarżącej do życia rodzinnego musi zatem opierać się na europejskiej Konwencji praw człowieka.

W związku z tym rzeczniczka generalna zaproponowała, aby Trybunał orzekł, że art. 20 i art. 21 ust. 1 TFUE, w związku z dyrektywą 2004/38 stosowaną w drodze analogii, należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by organy państwa członkowskiego, którego obywatelem jest obywatel Unii, odmówiły przyznania prawa pobytu na terytorium tego państwa członkowskiego obywatelowi państwa trzeciego, z którym ten obywatel Unii zawarł związek cywilny zgodnie z prawem innego państwa członkowskiego, z powodu nieuznawania związków cywilnych między osobami tej samej płci przez państwo członkowskie, którego obywatelem jest ten obywatel Unii.

Dla kompletności, na wypadek gdyby Trybunał uznał prawo Unii za mające zastosowanie, rzeczniczka generalna przedstawiała alternatywną analizę. Rumuńskie przepisy wymagające udowodnienia wcześniejszego pobytu w innym państwie członkowskim, nakładające wymóg posiadania wspólnego dziecka oraz całkowicie odmawiające uznania zagranicznych cywilnych związków partnerskich osób tej samej płci wydawałyby się w tym przypadku niezgodne z prawem Unii.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w ramach rozpatrywanego przez nie sporu z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii.

Sąd jest właściwy do rozpoznania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, które dotyczą wyłącznie: 1) wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (VAT), 2) podatku akcyzowego, 3) kodeksu celnego, 4) klasyfikacji

taryfowej towarów w Nomenklaturze scalonej, 5) odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład, opóźnienia lub odwołania usług transportowych lub 6) systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do rozpoznania wszystkich pozostałych wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

Ani Trybunał Sprawiedliwości, ani Sąd nie rozstrzygają sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału lub Sądu. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Przedstawienie stanu faktycznego i ram prawnych odnosi się do okresu istotnego dla sprawy i opiera się na aktach sprawy.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedstawienia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Nagranie wideo z przedstawienia opinii jest dostępne na „[Curia Web TV](#)” oraz w „[European Broadcasting Service](#)” ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

¹ Artykuł 83 ust. 1 oraz art. 88 ust. 1 i ust. 3 lit. b) nadzwyczajnego dekretu rządowego nr 194/2002.

² Wyrok z dnia 12 marca 2014 r., *O. i B.*, [C-456/12 and C-457/12](#) (zob. również komunikat prasowy [nr 32/14](#)).

³ Zobacz np. wyrok z dnia 8 marca 2011 r., *Ruiz Zambrano*, [C-34/09](#) (zob. również komunikat prasowy [nr 16/11](#)).